

Statsbidrag till folkhögskolor 2017

- Villkor och fördelningskriterier
- Fastställd av Folkbildningsrådets styrelse den 5 oktober 2016, dnr 49, 2016, 091. Reviderat och kompletterat av Folkbildningsrådets styrelse den 31 maj 2017, dnr 197, 2017, 091

INNEHÅLL

Förord	4
1. Inledning	5
1.1. Statens mål och syften	5
1.2. Folkbildningsrådet	5
2. Utbildningsformen folkhögskola	7
2.1. Allmänt	7
2.2. Självständiga folkhögskolor	8
2.3. Folkhögskolan är en fri och frivillig utbildningsform.....	8
2.4. Folkhögskolans pedagogiska idé och miljö	9
2.5. Allmän kurs ger tillträde till högre studier.....	10
2.6. Mångfald av kurser	11
2.7. Samverkan i civilsamhället.....	11
3. Villkor för utbildningsformen folkhögskola	12
3.1. Mottagare av statsbidrag.....	12
3.2. Grundläggande värderingar	13
3.3. Organisatoriska villkor	14
3.4. Verksamhetsvillkor	16
3.5. Verksamhetsformer.....	18
3.6. Behörigheter och studieomdömen.....	20
3.7. Anvisningar	22
3.8. Uppföljning av statsbidragsvillkor.....	25
4. Fördelningskriterier för statsbidraget	27
4.1. Organisationsbidrag.....	27
4.2. Verksamhetsbidrag.....	27
4.3. Förstärkningsbidrag.....	28
4.4. Språkligt stöd	28
4.5. Medfinansiering.....	29
Bilaga 1 Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen	30
Bilaga 2 Uppföljning och rapportering	34

Förord

Den svenska folkhögskolan är en unik utbildningsform. Folkhögskolan riktar sig till vuxna och kombinerar begreppen bildning och utbildning. De första svenska folkhögskolorna grundades 1868. Redan tidigt kom folkhögskolorna att finansieras med offentliga medel i form av en kombination av statsbidrag, ursprungligen avsett för löner, samt landstingsbidrag, avsett främst för fastigheter. Undervisningen har samtidigt varit lagstadgat avgiftsfri för de studerande.

Folkhögskolan har sedan starten varit ett accepterat komplement till det ordinarie utbildningssystemet – ursprungligen folkskolan och i modern tid grund- och gymnasieskolan. Från folkhögskolan har de studerande kunnat gå vidare till högre studier. Folkhögskolorna har dessutom kunnat erbjuda egna yrkesutbildningar och en mängd estetiska utbildningar. För civilsamhällets organisationer har folkhögskolorna spelat en viktig roll i den demokratiska skolningen av generationer av medlemmar.

I det folkbildningspolitiska dokumentet Vägval & Vilja redovisar folkbildningens egna företrädare sin syn på folkbildningens roll och uppgifter i samhället. Folkhögskolan kan fungera som bildningscenter, utbildningsanordnare, kulturarena, demokratisk möjliggörare och som en del av civilsamhället. Folkbildningen har stor betydelse för demokrati, arbetsmarknad, mångfald och social sammanhållning. Det är framför allt den idémässiga grunden, pedagogiken och självständigheten som ger folkhögskolorna en särställning i förhållande till andra utbildningsanordnare.

Cirka tre fjärdedelar av folkhögskolorna ägs och drivs av nationella eller lokala rörelser i form av föreningar och stiftelser och cirka en fjärdedel av folkhögskolorna av regioner och landsting.

Detta dokument fastställer villkoren för statsbidrag till folkhögskolor.

1. Inledning

1.1. Statens mål och syften

Statens stöd till folkbildningen utgår från det mål som riksdagen beslutat för folkbildningspolitiken.

”Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.”

Statens stöd till folkhögskolorna regleras i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen (nedan kallad statsbidragsförordningen, se bilaga 1). De fyra syftena med statens stöd till folkbildningen är att

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

1.2. Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådet bildades 1991 för att ansvara för myndighetsuppgifter avseende folkbildningsområdet och har även till uppgift att bevaka folkhögskolan som utbildningsform i utbildningssystemet.

Enligt 5 § statsbidragsförordningen beslutar Folkbildningsrådet vilka som ska få statsbidrag och fördelar tillgängliga medel mellan dem. För verkställighet av förordningen gäller Folkbildningsrådets villkor och fördelningskriterier för statsbidraget till folkhögskolor.

Utifrån dessa villkor och kriterier fattar Folkbildningsrådet beslut om vilka folkhögskolor som ska få statsbidrag och hur tillgängliga medel ska fördelas

dem emellan. Vidare beslutas också om tillstånd att bedriva nya folkhögskolor med statsbidrag.¹

I Folkbildningsrådets uppdrag ingår att kontinuerligt följa upp och utvärdera den statsbidragsfinansierade folkbildningsverksamheten i förhållande till statens syften och till de villkor som Folkbildningsrådet angivit. Om villkoren inte uppfylls, kan statsbidraget helt eller delvis återkrävas från folkhögskolan.²

Allmän kurs är inplacerad i den nationella referensramen för kvalifikationer, SeQF. Fullgjord grundskolenivå innebär SeQF-nivå 2 och fullgjord gymnasienivå innebär SeQF-nivå 4. Därav följer att Folkbildningsrådet ska granska kvaliteten i utbildningen inom de allmänna kurserna och folkhögskolornas eget kvalitetsarbete när det gäller denna utbildning inklusive utfärdande av intyg. Kvalitetsgranskningen ska genomföras med utgångspunkt i en behovsanalys.

Folkbildningsrådet har av medlemmarna också fått i uppdrag att ha en samordnande roll i fråga om ansökningar till den nationella referensramen för kvalifikationer, SeQF, gällande särskild kurs.

Folkbildningsrådet är en ideell förening som består av tre medlemsorganisationer; Studieförbunden i samverkan, Sveriges kommuner och landsting, SKL, samt Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation, RIO.

¹ Folkbildningsrådets *riktlinjer för prövning av statsbidrag till nya folkhögskolor* (dnr 122, 2017, 091).

² 15 § statsbidragsförordningen och Folkbildningsrådets *riktlinjer för utredning och granskning samt återkrav av statsbidrag och avveckling* (dnr 277, 2016, 091).

2. Utbildningsformen folkhögskola

2.1. Allmänt

Folkhögskolan är en utbildningsform³ för vuxna som kännetecknas av en balans mellan det formella och det icke-formella, utbildning och bildning. Folkhögskolan kombinerar frågorna ”Vad ska du bli?” och ”Vem ska du bli?”. Folkhögskolan ger formella kunskaper av olika slag i kombination med ett brett fokus på allmän bildning.

Det finns över 150 folkhögskolor runt om i landet och de har både långa och korta kurser. Det finns allmänna kurser på grundskolenivå och gymnasienivå som kan ge behörighet till vidare studier. Det finns särskilda kurser antingen inriktade mot olika intresseområden eller olika målgrupper. Det finns också särskilda kurser som är yrkesutbildningar både på gymnasienivå och på eftergymnasial nivå. Därutöver finns en mångfald av korta kurser utifrån respektive folkhögskolas profil och kompetens. Det finns en folkhögskolekurs för alla – oavsett bakgrund och behov.

Undervisningen på folkhögskola är avgiftsfri och folkhögskolekurser berättigar till statligt studiestöd.

Regeringen ger genom Arbetsförmedlingen dessutom folkhögskolan flera uppdrag: Studiemotiverande folkhögskolekurser för arbetslösa, Etableringskurser för nyanlända samt Yrkesutbildningar inom bristområden. På detta sätt har folkhögskolan flera uppdrag från regeringen. En del folkhögskolor ger också undervisning inom Svenska för invandrare, SFI, och gör även andra uppdrag från kommuner såsom introduktionsprogram inom gymnasieskolan eller verksamhet för unga under 20 år inom det kommunala aktivitetsansvaret.

I folkhögskolan möts en mångfald av idéer och intressen. Folkhögskolorna har ofta flera olika utbildningar med olika inriktningar, på olika nivåer och för flera olika målgrupper. Folkhögskolorna är relativt små skolor därför blir folkhögskolan en mötesplats för människor med olika ålder, bakgrund och behov.

³ Proposition 2013/2014:172 Allas kunskap – allas bildning

2.2. Självständiga folkhögskolor

Statens stöd till folkhögskolan utmärks av en tilltro till folkhögskolornas förmåga att självständigt forma den verksamhet som är kopplad till stödet. Staten anger syftena med statsbidraget men inte målen för verksamheten. Statsbidragen hanteras i ett självförvaltningssystem av folkbildningens egen organisation, Folkbildningsrådet, som har myndighetsuppdraget att ta emot, fördela och följa upp statsbidraget. Förordningen om statsbidrag till folkbildningen och de villkor och riktlinjer som Folkbildningsrådet beslutar om är de styrdokument som främst reglerar verksamheten.

Folkhögskolornas relativa frihet från statlig styrning ger möjlighet att utifrån sina skilda profiler och idémässiga bakgrunder utforma verksamheten. Självständigheten och folkhögskolans pedagogiska idé och miljö präglar utbildningsformen folkhögskola och ger folkhögskolorna en särställning i förhållande till andra utbildningsformer. Ingen folkhögskola är den andra lik, just variationsrikedomen är ett av utbildningsformens kännetecken.

Folkhögskolorna ska bedriva sin verksamhet utan kommersiellt syfte och fritt från vinstuttag. De folkbildnings- och folkrörelseanknutna idéerna i kombination med den demokratiska organisationsformen skiljer folkhögskolorna från privata aktörer. Privatpersoner eller företag kan inte starta folkhögskolor, det är alltid folkrörelser, organisationer, landsting eller regioner som står bakom.

2.3. Folkhögskolan är en fri och frivillig utbildningsform

Med begreppet **fri** menas att varje folkhögskola och dess huvudman själva anger målen för verksamheten. Utifrån målformuleringen kan folkhögskolan självständigt besluta om vilket kursutbud de vill erbjuda, vilka studerande de antar samt anställa de lärare som de har behov av.

Folkhögskolorna är också fria att själva utforma kursinnehållet, sitt sätt att arbeta och organisera studierna; det finns inga nationella läroplaner eller kursplaner. Detta gäller såväl för den allmänna kursen som för de särskilda kurserna och kortkurserna. På så sätt skapas en stor variation och bredd i kursutbudet och även utrymme för deltagarinflytande.

Med begreppet **frivillig** menas att det är deltagarna själva som fritt och aktivt söker utbildning och väljer folkhögskola utifrån sina intressen och

behov vid de tillfällen i livet som passar individen bäst. Folkhögskolan ger möjligheter till återkommande lärande.

Med friheten följer också ett stort ansvar. Det är viktigt att deltagarna får en bra utbildning och verksamhet och att anställda har goda arbetsförhållanden. För samhället är det dessutom angeläget att skattemedel används på ett ändamålsenligt sätt. Folkhögskolornas ansvar ligger också i att följa statsbidragsvillkor, gemensamma anvisningar och den formalia som följer med de uppgifter som får betraktas som utbildningsformens myndighetsutövning som exempelvis att utfärda behörigheter och studieomdömen.

Folkhögskolorna har ansvar för, var för sig och gemensamt, att behandla etiska frågor och sätta gränser mot oönskad verksamhet. Det förutsätter en aktiv dialog om etiska vägval och gränsdragningar på såväl nationell som lokal nivå. Arbetet med etik- och gränsdragningsfrågor och ansvarstagandet för de studerandes situation påverkar utbildningsformens trovärdighet.

2.4. Folkhögskolans pedagogiska idé och miljö

Statens mål med folkbildningspolitiken är att ”ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.” Detta mål är en grundbult som återkommer i folkhögskolans verksamhet och pedagogik på flera sätt.

Ett viktigt kännetecken för folkhögskolan som utbildningsform är ett demokratiskt arbetssätt där deltagarna har stora möjligheter till inflytande över hur den utbildning de deltar i utformas. Folkhögskolan vill ge kunskaper för förändring, både på individnivå och på samhällsnivå.

Studierna är samtalsbaserade och bygger på den studerandes aktiva deltagande i ett nära samarbete mellan deltagarna och lärarna, samt deltagarna emellan. En pedagogik som möter hela individen där den befinner sig med sina erfarenheter och med individens egna mål som riktmärke, det kollaborativa lärandet i grupp där olikheter är ett verktyg för lärande, betoningen på gruppens gemensamma utveckling och det talade ordet; allt detta utgör basen för kunskapsbildningen och skapar mervärden till den personliga kunskapsutvecklingen. Läraren är vägvisaren i lärandeprocesserna som inbegriper socialt samspel, samarbete, diskussioner och reflektion.

Folkhögskolan arbetar ofta med mindre och mer sammanhållna studiegrupper med gemensamma kursstarter och sammanhållna kursdagar. Folkhögskolan strävar efter en hög lärartäthet och undervisningen präglas

ofta av ett tvärvetenskapligt synsätt, ett ämnesövergripande helhetstänkande, med en blandning av teori och praktik. Målet är att varje studerande ska få en personlig relation till sina kunskaper.

Folkhögskolornas små enheter skapar en närhet som synliggör varje individ, vilket i sin tur leder till en tryggare skolmiljö. I socialpedagogiskt syfte genomförs ofta sociala och kulturella aktiviteter utöver den organiserade undervisningen. Detta är i samklang med statens syfte med stödet till folkbildningen om att bidra till att bredda intresset och öka delaktigheten i kulturlivet.

I det socialpedagogiska arbetet är också internatet ett viktigt verktyg. Det har ett pedagogiskt syfte och är därmed mer än bara en boendeform. Det kan också utgöra en nödvändig förutsättning för att vissa deltagare ska kunna genomföra sin utbildning.

2.5. Allmän kurs ger tillträde till högre studier

Ett annat av statens syften med stödet till folkbildningen är att bidra till att utjämna utbildningsklyftor. Varje folkhögskola har därför en allmän kurs, som kan ge kunskaper och leda fram till behörigheter till vidare studier. Längden på studierna kan variera beroende på de studerandes kunskaper och erfarenheter från tidigare studier och arbete.

Folkhögskolans allmänna kurs på gymnasienivå har en egen behörighetsmodell för att ge tillträde till högskolestudier, yrkeshögskolestudier eller andra eftergymnasiala yrkesutbildningar. Denna modell är framtagen i samarbete med Universitets- och högskolerådet och Myndigheten för yrkeshögskolan och kombinerar studier enligt folkhögskolans arbetssätt och särart i allmän kurs med ett intygande av ämneskunskaper som motsvarar vissa av gymnasieskolans ämnesplaner. Tillsammans ger detta deltagaren grundläggande behörighet till högre studier.

Folkhögskolorna har också en egen bedömningsmodell vilken innebär att deltagarna på allmän kurs kan få ett studieomdöme. Omdömet är inte ett betyg utan en samlad helhetsbedömning anpassad till folkhögskolans idé och arbetssätt. Bedömningen av den enskildes studieförmåga baseras på flera faktorer, bland annat kunskaper, färdigheter, förståelse, överblick, social förmåga med mera. Studieomdömet fyller sin främsta funktion vid tillträdet till högskolan som har en särskild urvalsgrupp för de folkhögskolestuderande.

2.6. Mångfald av kurser

Folkhögskolorna erbjuder utöver de allmänna kurserna också en mängd särskilda kurser – många vänder sig till särskilda målgrupper, medan andra har specifika intresseinriktningar. Flertalet särskilda kurser har en estetisk inriktning, såsom musik, teater, konst, vilka också kan förbereda för högre studier inom respektive område. Statens syfte med stödet till folkbildningen om att bredda intresset och öka delaktigheten i kulturlivet uppfylls både genom detta kursutbud men också genom spridningseffekter till övriga kursdeltagare på skolan och till det omgivande lokalsamhället.

Folkhögskolan erbjuder också många yrkesutbildningar både på gymnasienivå och på eftergymnasial nivå som till exempel utbildning till personlig assistent, fritidsledare, behandlingspedagog och journalist.

För att kunna nå fler målgrupper och minska utbildningsklyftor har folkhögskolan utvecklat former och metoder för ett flexibelt lärande. Flera kurser kan studeras på distans, men även dessa erbjuds enligt folkhögskolans kännetecken och arbetsformer, med den samlade studiegruppen som bas för lärandet.

2.7. Samverkan i civilsamhället

Folkhögskolan bidrar även till att stärka demokratin och skapa samhällsengagemang hos kursdeltagarna antingen genom att vara en del av civilsamhället eller genom att ha täta band till det civila samhällets organisationer. Många organisationer tillgodoser sina behov av kompetensutveckling och utbildning för förtroendevalda, ledare och andra med stöd av folkhögskolan.

Folkhögskolorna är också uppskattade mötesplatser i det lokala samhället och spelar ofta en viktig roll i lokalt och regionalt utvecklingsarbete. Kontaktytorna stärker folkhögskolans roll och betydelse för demokratis utveckling, lokalt, regionalt och nationellt. Många folkhögskolor bidrar dessutom, både genom sitt kursutbud och genom sina kulturprogram, till det lokala och regionala kulturlivet.

3. Villkor för utbildningsformen folkhögskola

3.1. Mottagare av statsbidrag

Det är varje folkhögskolas styrelse som ansvarar för att den statsbidragsberättigade folkbildningen överensstämmer med fastställda statsbidragsvillkor.

- Mottagare av statsbidrag för folkhögskola ska vara en av Folkbildningsrådet godkänd juridisk person.
- En förändring av folkhögskolans juridiska person eller styrande organisation ska godkännas av Folkbildningsrådet.^{4 5}
- En förändring av folkhögskolans stadgar ska anmälas till Folkbildningsrådet.
- Varje av Folkbildningsrådet godkänd folkhögskola ska var för sig uppfylla statsbidragsvillkoren, även i det fall flera skolor tillhör samma juridiska person.⁶
- Varje av Folkbildningsrådet godkänd folkhögskola ska särredovisas, ekonomiskt, organisatoriskt och verksamhetsmässigt.
- Den statsbidragsberättigade folkbildningen ska tydligt särredovisas, ekonomiskt, organisatoriskt och verksamhetsmässigt, från annan verksamhet som inte är bidragsberättigad.

⁴ Med styrande organisation menas den organisation som har avgörande inflytande över styrelsens tillsättning, motsvarande huvudman.

⁵ En förändring av juridisk person, styrande organisation eller stadgar kan föranleda att Folkbildningsrådet omprövar statsbidragsrätten för en befintlig statsbidragsmottagare.

⁶ Godkända folkhögskolor redovisas på www.folkbildningsradet.se.

3.2. Grundläggande värderingar

Folkhögskolan ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och för grundläggande demokratiska värderingar och får inte bedriva eller främja antidemokratisk verksamhet.

Folkhögskolan ska aktivt arbeta med

- att alla lika rättigheter och möjligheter utifrån de sju diskrimineringsgrunderna som omfattas av diskrimineringslagen (2008:567),
- att främja jämställdhet i folkbildningen,
- att särskilt nå deltagare som är korttidsutbildade, utrikes födda eller som har en funktionsnedsättning.

3.3. Organisatoriska villkor

Mottagare av statsbidrag från Folkbildningsrådet ska uppfylla vissa organisatoriska villkor. Villkoren ska säkerställa att folkhögskolans styrelse har förutsättningar att ta ansvar för verksamheten och kunskap om de villkor som gäller för mottagandet av statsbidrag.

3.3.1. Organisation

Folkhögskolan ska ha

- en ansvarig styrelse,⁷
- en demokratiskt styrd organisation med stadgar eller reglemente för folkhögskolan,
- en organisationsform som inte är vinstutdelande eller ett i stadgarna inskrivet förbud mot vinstutdelning,
- en organisation som svarar mot de administrativa och redovisningsmässiga krav som ställs,
- rektor eller motsvarande som arbetar på uppdrag av folkhögskolans styrelse och som är ansvarig för den dagliga verksamheten,
- ett säte, där rektor och lärare finns samt där verksamhet bedrivs.⁸

Folkhögskolan ska årligen

- genomföra revision utförd av godkänd eller auktoriserad revisor som omfattar uppföljning av folkhögskolans folkbildning kopplat till villkoren för statsbidraget.

3.3.2. Anordnarskap

Det är folkhögskolan som ska formulera målen för sin verksamhet utifrån samhällets stöd till en fri och frivillig folkbildning och sin profil. Statsbidraget ska användas till det ändamål det är avsett för och det ska tydligt framgå att det är folkhögskolan som är ansvarig anordnare av verksamheten.⁹

Folkhögskolan ska

- dokumentera och ge tydlig information om den bidragsberättigade folkbildningen,

⁷ 9 § statsbidragsförordningen. Styrelsen kan vara ansvarig för flera folkhögskolor.

⁸ En folkhögskola kan utöver sitt säte också ha filialer.

⁹ 16 § punkten 3 statsbidragsförordningen.

- lämna de uppgifter som Folkbildningsrådet begär för att kunna fullfölja sitt uppdrag.

Varje folkhögskola är ansvarig anordnare av folkbildning som finansieras med statsbidrag.

I anordnarskapet ingår ansvaret för

- planering, kursledning, genomförande, uppföljning och kvalitetssäkring av folkbildning som finansieras med statsbidrag,
- information om och marknadsföring av folkhögskolans verksamhet samt rekrytering av deltagare,
- deltagarnas studiesituation och rättigheter,
- utfärdande av behörigheter, studieomdömen och intyg.

Vid samverkan

- som rör allmän kurs, särskilda kurser och kortkurser ska samverkansavtal upprättas, där folkhögskolans ansvar för anordnarskapet tydliggörs.

3.3.3. Kvalitetsarbete

Folkhögskolan ska ha dokumenterade system för

- kvalitetssäkring av kurser och kursplaner, antagning och urval samt omdömessättning och utfärdande av behörigheter,
- kompetensutveckling för samtliga anställda,
- internkontroll baserad på risk- och väsentlighetsanalys,
- ett studeranderättsligt arbete som tar till vara de studerandes intressen,¹⁰
- etik- och gränsdragningsarbete.

¹⁰ 11 § statsbidragsförordningen.

3.4. Verksamhetsvillkor

Verksamhetsvillkoren anger ramarna för folkhögskolans ansvar för medlens användande, deltagarens rättigheter och folkhögskolans personal. Statsbidraget ska användas till kostnader som är förenade med folkbildningen och avser endast den folkhögskola som är mottagare av statsbidraget.

Folkhögskolan ska säkerställa att

- undervisningen är avgiftsfri,^{11 12}
- den verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag uppgår till högst 125 procent av ingångsvärdet,¹³
- högst 15 procent av kurstiden i allmän kurs och särskild kurs kan vara arbetsplatsförlagt lärande med tillgång till lärarresurs från folkhögskolan. Därutöver kan kurstiden i en särskild kurs som är en eftergymnasial yrkesutbildning innehålla ytterligare 10 procent arbetsplatsförlagt lärande med tillgång till lärarresurs från folkhögskolan.¹⁴

3.4.1. Deltagare

Folkhögskolan ska säkerställa att

- deltagarna i allmän kurs och särskild kurs har fyllt 18 år senast under det kalenderår kursen börjar,¹⁵
- det finns organiserade former för studerandeflytande,
- deltagarna, i samband med antagning, ges information om obligatoriska kostnader, antagningspolicy, vilka villkor skolan

¹¹ 10 § statsbidragsförordningen.

¹² Folkhögskolan får inte ta ut avgifter för ansökan, antagning, registrering, urvalsprocess, medverkande och deras omkostnader, studerandevård, undervisningslokaler, bibliotek eller medlemskap i studerandekår. Folkhögskolan kan ta ut avgifter för kost och logi, studieresor, studerandeförsäkring samt läromedel och material.

¹³ Med ingångsvärde menas antalet deltagarveckor som Folkbildningsrådet har tilldelat respektive folkhögskola.

¹⁴ Kursen ska vara godkänd av Centrala studiestödsnämnden (CSN) som B1. I avdelning B1 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655) finns en förteckning över de folkhögskoleutbildningar för vilka studiestöd på eftergymnasial nivå kan lämnas.

¹⁵ 9 § statsbidragsförordningen. Trots detta får en folkhögskola till undervisningen anta en yngre elev som går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan (på uppdrag av kommun). Finansieringen får dock inte tas av statsbidraget, och därmed ordinarie deltagarveckor, utan den skall regleras mellan respektive folkhögskola och kommun genom separata avtal. Därvid utgår inte heller interkommunal ersättning från region eller landsting.

ställer för deltagande i kursen, vilka behörigheter allmän kurs kan leda fram till samt om kursen berättigar till studieomdöme,

- deltagarna i samband med kursstart ges information om villkor för avstängning och avskiljande, det studeranderättsliga arbetet, former för deltagarinflytande samt grunderna för behörigheter, intyg och studieomdöme,
- deltagarna i allmän kurs ges tillgång till studie- och yrkesvägledning,
- deltagarna i allmän kurs och särskild kurs ges tillgång till kurativt stöd.¹⁶

3.4.2. Personal/lärare

Folkhögskolan ska säkerställa att

- lärartätheten motsvarar lägst 1,8 årslärartjänster per 1 000 deltagarveckor rapporterad verksamhet,
- varje allmän kurs och särskild kurs har minst en ansvarig lärare som är anställd eller har sitt tjänsteställe vid anordnande folkhögskola.
- personalen beaktar att sekretess gäller i elevvårdande verksamhet i folkhögskolan för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs,¹⁷

¹⁶ Med kurativt stöd menas tillgång till kurator.

¹⁷ 23 kap, 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

3.5. Verksamhetsformer

Folkhögskolan ska genom sina kurser bidra till att rusta deltagarna för fortsatta studier, arbete, samhällsengagemang och vardag. Detta inkluderar att öka den digitala kompetensen för deltagare och pedagogisk personal.

Allmän kurs, särskild kurs och kortkurs kan ges på distans. För distanskurser gäller samma villkor som för övriga kurser. Studiemedel kan utbetalas för allmän kurs och särskild kurs.¹⁸

Följande gäller för folkhögskolans verksamhetsformer/kurser:

3.5.1. Allmän kurs

Allmän kurs kan leda fram till behörigheter för högre studier motsvarande dem som kan fås genom det offentliga skolväsendet. Allmän kurs är främst avsedd för deltagare som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning.¹⁹

Allmän kurs ska

- årligen utgöra minst 15 procent av folkhögskolans rapporterade deltagarveckor,²⁰
- omfatta minst 30 veckors heltidsstudier eller motsvarande omfattning vid deltid,
- bedrivs på grundskole- eller gymnasienivå,
- under minst halva kurstiden på grundskolenivå bestå av förberedande ämnen inför gymnasienivå, eller
- under minst halva kurstiden på gymnasienivå bestå av behörighetsgivande ämnen till högskola och/eller yrkeshögskola,
- benämnas allmän kurs i all information.

3.5.2. Särskild kurs

På en särskild kurs ägnas större delen av studietiden åt ett speciellt ämnesområde. Vissa särskilda kurser är yrkesutbildningar, och andra riktar sig till speciella målgrupper.

Särskild kurs ska

¹⁸ Enligt 3 kap. 5 § *studiestödslagen* (1999:1395) gäller att studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor.

¹⁹ 9 § statsbidragsförordningen.

²⁰ 9 § statsbidragsförordningen.

- omfatta minst 15 kursdagar.

3.5.3. Kortkurs

På en kortkurs ägnas större delen av kurstiden åt ett speciellt ämnesområde oftast med anknytning till folkhögskolans profil.

Kortkurs ska

- omfatta minst en dag och högst 14 dagar samt ha minst fem deltagare,
- ha deltagare som är 13 år eller äldre.

3.5.4. Kulturprogram

Ett kulturprogram bidrar till och delger allmänheten olika former av kulturella inslag tillsammans med folkhögskolans kursdeltagare. Ett kulturprogram motsvarar två deltagarveckor.²¹

Kulturprogram ska

- omfatta maximalt 200 deltagarveckor per folkhögskola,
- omfatta minst 60 minuter,
- vara ett öppet arrangemang med minst tio deltagare förutom folkhögskolans deltagare och anställda.

²¹ Rapporteringen förutsätter att skolan har kostnader för arrangemanget som inte täcks av samverkande organisation eller av entréavgifter eller dylikt.

3.6. Behörigheter och studieomdömen

Utfärdande av behörigheter och studieomdömen är att betrakta som myndighetsutövning. Villkoren ska säkerställa att folkhögskolorna agerar rättssäkert gentemot deltagarna.

3.6.1. Behörigheter och intyg

Folkhögskolan har en egen modell för att intyga behörigheter till högre studier. Den kombinerar studier enligt folkhögskolans arbetssätt i den allmänna kursen med ett intygande av kunskaper i vissa ämnen som motsvarar gymnasieskolans ämnesplaner.

Folkhögskolan ska

- upprätta en studieplan tillsammans med varje deltagare i allmän kurs,
- varje år utfärda ett eget kursintyg för samtliga deltagare inom allmän kurs,
- för deltagare i allmän kurs på grundskolenivå årligen dokumentera behörigheter och på begäran utfärda intyg om inhämtade kunskaper,²²
- för deltagare i allmän kurs på gymnasienivå, årligen dokumentera behörigheter i enskilda ämnen och på begäran utfärda dessa,
- för deltagare i allmän kurs på gymnasienivå som varaktigt lämnar skolan eller som har fullgjort allmän kurs, utfärda intyg om behörigheter till högskolestudier respektive yrkeshögskolestudier,²³
- för deltagare i särskild kurs utfärda intyg, efter fullgjord kurs,
- bevara utfärdade intyg och behörigheter för deltagare i allmän kurs och särskild kurs för framtida behov.²⁴

²² Folkbildningsrådets *Riktlinjer för folkhögskolornas intygande av kunskaper motsvarande grundskola inför antagning till studier på gymnasienivå* (Dnr 48, 2014, 03).

²³ *Anvisningar för folkhögskolans behörighetsintygande* (Dnr 94, 2017, 03).

²⁴ Behörigheter och studieomdöme *utfärdas* på den av Folkbildningsrådet, Universitets- och högskolerådets och Myndigheten för yrkeshögskolan fastställda blanketten *Intyg om behörighet för högskolestudier och yrkeshögskolestudier*.

²⁵ Folkhögskolan ska följa intentionerna avseende arkivvård i *arkivlagen* (1990:782) och bevara behörigheter, intyg och omdömen i minst 50 år.

3.6.2. Studieomdömen

Studieomdöme kan ges på allmän kurs och är en sammanfattande bedömning av deltagarens studieförmåga.²⁶

Folkhögskolan ska

- under läsåret informera deltagare om de grunder som tillämpas vid omdömessättning,
- sätta studieomdöme i enlighet med Folkbildningsrådets anvisningar,
- varje läsår sätta studieomdöme för samtliga deltagare som fullgjort ett år på allmän kurs på gymnasienivå,
- varje läsår sätta studieomdöme för samtliga deltagare på övriga allmänna kurser som skolan beslutat ska vara studieomdömesberättigade,
- utfärda studieomdömen för samtliga deltagare på allmän kurs på gymnasienivå, som uppnått omfattningskravet för högskolestudier respektive yrkeshögskolestudier,^{27 28}
- bevara satta omdömen för deltagare i allmän kurs för framtida behov.

²⁶ Folkbildningsrådets *Anvisningar för folkhögskolornas studieomdömen* (Dnr 95, 2017, 03).

²⁷ Studerande kan begära att studieomdöme inte ska utfärdas.

²⁸ För studerande som inte uppnått omfattningskravet kan studieomdöme utfärdas på folkhögskolans eget intyg.

3.7. Anvisningar

3.7.1. Anordnarskap

- Den folkhögskola som är anordnare av en kurs kan rapportera kursen som underlag för statsbidrag.
- Av rapporteringen ska framgå i vilken kommun kursen anordnats och om den anordnats i samverkan med annan part.
- Vid samverkan får inte folkhögskolan schablonmässigt förmedla bidrag till samverkande part.

3.7.2. Kurslängd och heltidsstudier

- Heltidsstudier ska innehålla schemalagt och lärarlett studiearbete med lägst fyra timmar à 60 minuter i genomsnitt per kursdag.
- Deltidskurs ska innehålla schemalagt och lärarlett studiearbete antingen om tre timmar à 60 minuter (75 procent), två timmar à 60 minuter (50 procent) eller en timma à 60 minuter (25 procent) per kursdag.
- I kurstiden ingår inte exempelvis pauser, restid, hemuppgifter eller egen övningstid.
- För den studerande ska heltidsstudier jämföras med heltidsarbete.
- För att enskilt arbete utanför folkhögskolan ska utgöra hela kursdagar i en folkhögskolekurs måste kursen vara organiserad som distansutbildning.
- Kursdag kan endast rapporteras då minst en ansvarig lärare är i tjänst.²⁹
- Allmänna kurser och särskilda kurser kan rapporteras med högst fem kursdagar per vecka i genomsnitt.
- Helgdagar som infaller måndag – fredag under pågående kurs kan räknas in i kurslängden.
- Högst en lovdag i genomsnitt/treveckorsperiod kan räknas in i kurslängden.
- Terminens första och sista dag måste vara en vardag med schemalagd aktivitet.

²⁹ Perioder då deltagarna erhållit hemuppgifter, men ingen lärare är i tjänst och undervisar, kan aldrig räknas som kursdagar.

- Ett läsår måste i rapporteringshänseende delas upp på en höst- och en vårtermin.

3.7.3. Lärartäthet

- I underlag för lärartäthet inräknas all tjänstgöring av lärare inom statsbidragsberättigad verksamhet och undervisning som utförs av rektor eller annan personal som inte är lärare. Ideella ledare kan totalt högst utgöra 10 procent av underlaget för lärartäthet i allmän och särskild kurs.³⁰
- I underlag för lärartäthet inräknas inte: lärartjänstgöring finansierad av förstärkningsbidrag eller språkligt stöd; lärares uppdrag som inte ingår i lärartjänsten; all undervisning inom uppdragsutbildning.

3.7.4. Verksamhetsrapportering

- Som deltagare i allmän kurs eller särskild kurs räknas den som påbörjat kursen och fortfarande deltar den 15:e kursdagen per termin.
- Som deltagare i kort kurs räknas den som är närvarande minst 50 procent av kurstiden.
- Personer som är folkbokförda i Sverige eller medborgare i EU- och EFTA-länder ska vid beräkning motsvara minst 95 procent av deltagarveckorna.
- Vid kurser förlagda utomlands kan endast deltagare folkbokförda i Sverige utgöra underlag för statsbidrag.
- Deltagare som antagits till allmän kurs och som genom individuella val fått ett kursinnehåll som motsvarar villkoren för särskild kurs, ska rapporteras på särskild kurs.
- Deltagare som antagits till särskild kurs, som genom individuella val fått ett kursinnehåll som motsvarar villkoren för allmän kurs, ska rapporteras på allmän kurs.
- Deltagare kan inte rapporteras för mer än heltid även om denne deltar i flera kurser vid folkhögskolan.

³⁰ En skola kan ha ideella ledare utöver lärarna, men högst 10 procent av kurstiden tillåts de ideella ledarna ersätta lärarna och denna tid är statsbidragsberättigad. Med ideell ledare avses ledare som inte är avlönade vare sig av folkhögskolan eller av eventuell samverkanspart.

- Antalet deltagarveckor i en kurs beräknas genom att antalet deltagare och antalet kursdagar multipliceras och därefter delas med fem.
- Deltagarveckor kan inte flyttas från ett verksamhetsår till ett annat.
- Folkhögskolan kan inte genomföra hela sin verksamhet enbart i form av distansutbildning.
- All rapportering av deltagarveckor under ett verksamhetsår ska vara slutförd senast 15 januari efterkommande år.

3.7.5. Verksamhet som inte är statsbidragsberättigad

Verksamhet där statsbidrag ur folkbildningsanslaget inte används, får heller inte rapporteras som statsbidragsberättigad verksamhet.

Statsbidrag kan inte användas till

- verksamhet som utgör en förenings ordinarie, interna eller organisatoriska verksamhet,³¹
- organisationsstöd,
- verksamhet med kommersiellt syfte,
- verksamhet som annan myndighet eller organisation finansierar,³²
- uppdragsutbildning,³³
- vård och rehabilitering.

Kompetensutveckling av folkhögskolans personal är ett arbetsgivaransvar och kan finansieras med statsbidrag, men kan inte rapporteras som deltagarvecka och underlag för verksamhetsbidrag.

³¹ Exempel på detta är styrelsemöten, personalmöten och årsmöten samt medlemsaktiviteter av olika slag, t.ex. gudstjänster och läger.

³² Kompletterande finansiering kan förekomma om ett centralt avtal föreligger mellan Folkbildningsrådet och annan myndighet

³³ Ingen utbildning som genomförs på någons uppdrag och som riktar sig till en avgränsad målgrupp med skyldighet att delta kan vara bidragsgrundande.

3.8. Uppföljning av statsbidragsvillkor

Folkbildningsrådets samlade uppföljning består av flera delar med olika syften och inriktning: uppföljning av statsbidragsvillkor; förebyggande av felaktig bidragsanvändning; underlag för fördelning av statsbidraget; återrapporering till regeringen; underlag till Folkbildningsrådets budgetunderlag; särskilda uppföljningsstudier.

3.8.1. Ansvarsfördelning

Uppföljningen av bidragsvillkor görs systematiskt och bygger i grunden på en tillit till folkhögskolornas eget ansvar för verksamheten. Det åligger bidragsmottagaren att visa att folkbildningen genomförts i enlighet med statens syften och Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor. Varje folkhögskola som mottar statsbidrag har själv det fulla ansvaret att följa upp, granska och kontrollera att statsbidragsbestämmelserna följs i den egna organisationen.

Folkbildningsrådets uppgift är att säkerställa att organisationerna utför den egna kontrollen så att fel förebyggs samt att fel som ändå uppstår upptäcks och rättas till utan dröjsmål.

3.8.2. Folkbildningsrådets bedömning

Varje år genomför Folkbildningsrådet en uppföljning baserad på samtliga folkhögskolors statsbidragsvillkorade dokumentation och rapportering, för att säkerställa att statsbidragsvillkoren följs på ett tillfredsställande sätt. Därutöver genomför Folkbildningsrådet besök på ett mindre antal skolor bland annat för att pröva om uppföljningen fokuserar på rätt områden.

Resultatet av uppföljningen och besöken sammanställs i en rapport, som utgör underlag för Folkbildningsrådets styrelse att vid behov fatta beslut om fördjupad uppföljning inom specifika områden. Beslut kan även fattas i enlighet med Riktlinjer för utredning och granskning³⁴.

Rapporten delges även samtliga folkhögskolor och Folkbildningsrådets medlemsorganisationer.

3.8.3. Återtagande av statsbidrag

Om statsbidrag har erhållits på felaktiga grunder kan Folkbildningsrådet återta statsbidrag i enlighet med 16 § statsbidragsförordningen:

³⁴ Folkbildningsrådets riktlinjer för utredning och granskning samt återkrav av statsbidrag och avveckling.

Folkbildningsrådet får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka ett statsbidrag om

1. mottagaren av statsbidraget genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. statsbidraget av något annat skäl än vad som sägs i 1 har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
3. statsbidraget inte använts för det ändamål det har beviljats, eller
4. villkor i beslutet om statsbidrag inte har följts.

4. Fördelningskriterier för statsbidraget

Tillgängligt statsbidrag prövas årligen av Folkbildningsrådet för eventuell omfördelning. Folkbildningsrådet ska väga värdet av en omfördelning i syfte att möta förändrade samhällsbehov mot värdet av förutsägbarhet för folkhögskolorna. Statsbidraget fördelas i form av:

— Organisationsbidrag	8 procent
— Verksamhetsbidrag	82 procent
— Förstärkningsbidrag	8 procent
— Språkligt stöd	2 procent

4.1. Organisationsbidrag

Alla folkhögskolor tilldelas ett lika stort organisationsbidrag. Detta är avsett att täcka kostnader för administration och andra insatser som ska genomföras vid folkhögskolan oberoende av verksamhetsomfattning.

4.2. Verksamhetsbidrag

Folkbildningsrådet fastställer årligen ett ingångsvärde för respektive folkhögskola samt ersättningsnivån per deltagarvecka. Antalet deltagarveckor ligger till grund för verksamhetsbidraget.³⁵

En folkhögskola som under ett verksamhetsår inte når upp till sitt ingångsvärde får sitt verksamhetsbidrag reducerat. Folkhögskolan behåller sitt ingångsvärde ytterligare ett år. Om volymminskningen kvarstår i två år reduceras ingångsvärdet.

En folkhögskola, som genomför verksamhet över sitt fastställda ingångsvärde erhåller inte automatiskt ett högre ingångsvärde.

Varje år tar Folkbildningsrådet ställning till hur återlämnade och extra resurser ska fördelas.

³⁵ En deltagare som studerar fem dagar heltid utgör motsvarar vid beräkning en deltagarvecka.

Medel kan också avsättas för gemensamma insatser för folkhögskolorna. I sådana fall beslutar Folkbildningsrådet efter samråd med medlemsorganisationerna om inriktningen för de gemensamma medlen.

4.3. Förstärkningsbidrag

Förstärkningsbidraget avser merkostnader för utökad lärartäthet vid pedagogiska insatser för deltagare med funktionsnedsättning enligt Socialstyrelsens definition. Förstärkningsbidraget söks årligen utifrån dokumenterade merkostnader.^{36 37}

Förstärkningsbidrag kan också sökas av en skola som har merkostnader för deltagarnas behov av kuratorsinsats. Stöd kan utgå med högst 150 kr per deltagarvecka.

Folkhögskolan ska

- finansiera merkostnader inom det ordinarie verksamhetsbidraget motsvarande 25 000 kr per termin,³⁸
- dokumentera hur folkhögskolan konstaterat att deltagaren har en funktionsnedsättning,
- upprätta en handlingsplan för förstärkningsbidraget,
- informera deltagare som utgör grund för förstärkningsbidrag om att de har rätt till stöd i studiesituationen och till inflytande över planeringen av detta stöd.

4.4. Språkligt stöd

Språkligt stöd avser merkostnader för utökad lärartäthet vid pedagogiska insatser gällande utrikes födda deltagare med svårigheter i svenska språket.

³⁶ Funktionsnedsättning definieras av Socialstyrelsen som en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur.

³⁷ Ansökan om Förstärkningsbidrag ska ske årligen i januari via Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), med möjlighet till kompletteringar avseende andra halvårets verksamhet. Förstärkningsbidraget utbetalas i form av förskott som slutredovisas halvårsvis utifrån det faktiska behovet. *Särskilt utbildningsstöd* söks inte via Folkbildningsrådet, utan direkt från SPSM.

³⁸ Merkostnad beräknas utifrån varje folkhögskolas genomsnittliga ordinarie lärartäthet, vilken lägst får utgöra 1,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor.

Det är endast deltagare med behov av särskild insats som berörs av stödet. Språkligt stöd söks årligen utifrån dokumenterade merkostnader.³⁹

Folkhögskolan ska

- dokumentera hur folkhögskolan konstaterat att deltagaren har behov av språkligt stöd,
- upprätta en handlingsplan för arbetet med språkligt stöd,
- informera deltagare som är utrikesfödda och har behov av särskilt stöd, att de har rätt till stöd i studiesituationen och till inflytande över planeringen av detta stöd.

4.5. Medfinansiering

Utöver statsbidrag från Folkbildningsrådet utgår också medfinansiering till verksamheten i form av bidrag från det egna landstinget/regionen samt interkommunal ersättning. Det är varje landsting och region som var för sig beslutar om bidragen, som därför kan variera, men Sveriges Kommuner och Landstings rekommendation är 25% av deltagarveckans värde.

Folkhögskolorna måste själva ansöka om såväl bidrag som interkommunal ersättning från respektive landsting och region.

Bidrag och interkommunal ersättning utgår inte för uppdragsutbildningar vid folkhögskola eller för folkhögskolekurser som finansieras av andra offentliga medel.

Utöver förstärkningsbidraget från Folkbildningsrådet kan folkhögskolorna söka särskilt utbildningsstöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, för deltagare med funktionsnedsättning i allmän och särskild kurs.⁴⁰ Bidraget rör bland annat löner för stödpersoner och merkostnader för undervisningsmaterial.

³⁹ Merkostnad beräknas utifrån varje folkhögskolas genomsnittliga ordinarie lärartäthet, vilken lägst får utgöra 1,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor.

⁴⁰ Förordningen (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd.

Bilaga 1

Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om statsbidrag till folkbildningen.

Syftet med statens stöd till folkbildningen är att

stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,

bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,

bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och

bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Statsbidrag lämnas i den mån det finns tillgång på medel.

2 § Folkhögskolor och studieförbund bedriver utbildnings-, bildnings- och kulturverksamhet. Studerandeorganisationer inom folkhögskolan bevakar de studerandes intressen.

3 § Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna bedriver utbildnings- och bildningsverksamhet.

4 § Folkbildningsrådet är en ideell organisation, där organisationer som företräder folkhögskolor och studieförbund är medlemmar. Enligt organisationens stadgar har Folkbildningsrådet i uppgift att sprida kunskap om folkbildningen och bevaka folkhögskolan som utbildningsform i utbildningssystemet. I dokument som antagits av organisationen ger Folkbildningsrådet anvisningar för folkhögskolornas studieomdömen och intyg.

Förutsättningar för statsbidrag

5 § Statsbidrag enligt denna förordning får lämnas till folkhögskolor, studieförbund och studerandeorganisationer inom folkhögskolan. Folkbildningsrådet beslutar vilka som ska få statsbidrag och fördelar tillgängliga medel mellan dem.

6 § Statsbidrag enligt denna förordning får också lämnas till idrottens studie-, bildnings- och utbildningsverksamhet.

Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna beslutar vilka som ska få statsbidrag och fördelar tillgängliga medel mellan dem.

7 § För att statsbidrag ska lämnas för en verksamhet ska verksamheten ha den inriktning som anges i 1 §. Statsbidrag får inte användas till verksamheter med kommersiellt syfte.

8 § För att få statsbidrag ska folkhögskolor och studieförbund dessutom uppfylla de villkor som anges i 9–11 §§ respektive 12 §.

Särskilda villkor för statsbidrag till folkhögskolor

9 § En folkhögskola ska ha en ansvarig styrelse. Styrelsen får vara gemensam för flera folkhögskolor. Allmänna kurser, avsedda främst för dem som saknar grundskole- och gymnasieutbildning, ska årligen utgöra minst 15 procent av verksamheten.

Till en allmän kurs som ger en behörighet motsvarande den som kan fås genom skolväsendet får endast den antas som fyller 18 år senast under det kalenderår kursen börjar eller som är äldre. Trots detta får en folkhögskola till undervisningen anta en yngre person som går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Kraven på resultat av lärande på allmän kurs på grundskolenivå ska motsvara de krav som ställs på motsvarande utbildning inom grundskolan. Folkhögskolan ska till en studerande, som efter genomförd allmän kurs på grundskolenivå bedöms kunna tillgodogöra sig studier på gymnasial nivå, utfärda intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola.

Kraven på resultat av lärande på allmän kurs på gymnasial nivå ska motsvara de krav som ställs på motsvarande utbildning inom gymnasieskolan. Folkhögskolan ska till en studerande, som efter genomförd allmän kurs på gymnasial nivå uppnår de krav som ställs för grundläggande behörighet till högskolestudier enligt högskoleförordningen (1993:100) eller yrkeshögskolestudier enligt förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan, utfärda intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola.

10 § Undervisningen ska vara avgiftsfri.

11 § En folkhögskola ska ha en studeranderättslig organisation som tar till vara de studerandes intressen.

Särskilda villkor för statsbidrag till studieförbund

12 § Ett studieförbund ska ha en ansvarig styrelse. Studiecirkelverksamhet med gemensamma, planmässigt bedrivna studier ska utgöra basen för verksamheten. I varje studiecirkel eller kulturaktivitet ska det finnas en ledare som är godkänd av en lokal studieförbundsavdelning.

Beslut om statsbidrag

13 § Beslut om statsbidrag ska innehålla uppgifter om bidragsbeloppet, de villkor som är förenade med bidraget och ordningen för utbetalning.

Uppföljning och redovisning

14 § Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska varje år lämna årsredovisning och budgetunderlag till regeringen enligt de riktlinjer som regeringen meddelar.

15 § Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten i förhållande till de syften som anges i 1 § och de villkor som föreskrivits för att statsbidrag ska lämnas.

Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska, i enlighet med de riktlinjer som regeringen meddelar, lämna regeringen sådana sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering.

Folkbildningsrådet ska granska kvaliteten i utbildningen inom de allmänna kurserna och folkhögskolornas eget kvalitetsarbete när det gäller denna utbildning inklusive utfärdande av intyg. Kvalitetsgranskningen ska genomföras med utgångspunkt i en behovsanalys.

Återkrav

16 § Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka ett statsbidrag om

1. mottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. statsbidraget av något annat skäl än vad som sägs i 1 har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
3. statsbidraget inte används för det ändamål det har beviljats för, eller
4. villkor i beslutet om statsbidrag inte har följts.

Revision

17 § Staten ska ges möjlighet att utse en revisor i Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna. Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska ersätta staten för kostnaderna för denna revision.

Förvaltningslagens tillämplighet

18 § I ärenden enligt denna förordning tillämpas förvaltningslagens (1986:223) bestämmelser i

- 11 och 12 §§ om jäv,
- 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
- 20 § om motivering av beslut, och
- 21 § om underrättelse av beslut.

Överklagande

19 § Beslut enligt denna förordning får inte överklagas.

1. Denna förordning träder i kraft den 15 maj 2015.
2. Förordningen tillämpas första gången för bidrag för 2016.
3. Genom förordningen upphävs förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen.
4. Genom förordning 2017:275 har förordningen 2015:218 ändrats. De nya bestämmelserna från och med den 1 juli 2017.
5. Bestämmelserna i den nya lydelsen tillämpas första gången på intyg från utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2017.

Bilaga 2

Uppföljning och rapportering

Uppföljning, utvärdering och internkontroll

Det är varje folkhögskolas ansvar att bygga upp rutiner för det egna kvalitetsarbetet med fokus på uppföljning, utvärdering och förbättringsarbete. Folkhögskolorna ska också genomföra internkontroll utifrån en risk- och väsentlighetsanalys.⁴¹

Folkhögskolans rutiner för kvalitetsarbete bör kunna anpassas till de krav som Folkbildningsrådet ställer utifrån behovet av uppföljning och utvärdering. All verksamhet ska vara korrekt genomförd och korrekt rapporterad. Det innebär att information om verksamheten bör vara organiserad på ett sådant sätt att återkommande rapportering kan genomföras på rätt sätt, i god tid före slutdatum och med en hög grad av säkerhet.

Dokumentation

Folkhögskolorna ska upprätta de dokument som är nödvändiga för verksamheten, samt för rapportering av verksamheten - se rapporteringsplan. Alla dokument ska vara fastställda och undertecknade av beslutande organ, samt vara daterade. Nedanstående dokument ska insändas digitalt till Folkbildningsrådet, vissa årligen, vissa efter uppdatering. Den 1 juli årligen kontrolleras att statsbidragsvillkorade handlingar har inkommit till Folkbildningsrådet.

Årlig dokumentation

Nedanstående dokument ska senast den 30 juni årligen vara Folkbildningsrådet tillhanda. Alla dokument ska skickas digitalt och vara undertecknade.

- Årsredovisning med verksamhetsberättelse och bokslut, (se vidare avsnitt "Anvisning för årsredovisning", sid 36), undertecknad av hela styrelsen samt rektor.
- Revisionsberättelse, undertecknad av revisorer.

⁴¹ Detta innebär att bedöma vilka hinder, hot eller risker som finns i verksamheten samt hur betydande riskerna är, och hur sannolikt det är att de existerar eller kommer att inträffa.

- Årsmötesprotokoll, undertecknat av mötesordförande, justerare och sekreterare.
- Verksamhetsplan, undertecknad av ordförande och rektor.

Om dessa handlingar inte har inkommit till Folkbildningsrådet senast den sista juni, kan hälften av den tredje kvartalsutbetalningen av statsbidraget hållas inne i minst en månad.

Dokument som ska finnas tillgängliga

Nedanstående dokument ska finnas tillgängliga vid respektive folkhögskola samt i det digitala arkivet på Folkbildningsrådet. Nyupprättade och reviderade dokument ska undertecknas av beslutande organ och skickas digitalt utan dröjsmål efter beslut.

- Stadgar eller reglemente
- Registreringsbevis från Skatteverket
- Delegationsordning för folkhögskolan
- Organisationsplan för folkhögskolan
- Strategi för kvalitetsarbetet
- Beskrivning av aktuella utbildningar med antagningskrav och kursplaner
- Beskrivning av antagningsprocessen
- Samlade mål för allmän kurs samt för särskilda kurser som är SeQF-certifierade av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH)
- Samverkansavtal gällande kurser som ges i samarbete med annan part
- Handlingsplan för förstärkningsbidraget
- Handlingsplan för arbetet med språkligt stöd
- Handlingsplan för arbetet mot diskriminering
- Jämställdhetsplan
- Dokument rörande studeranderättsligt arbete samt annan skriftlig information som lämnas till studerande i samband med kursstart
- Beskrivning av omdömesprocessen

Anvisning för årsredovisning

Årsredovisning ska årligen upprättas och före den 1 juli (1 januari för folkhögskolor med brutet verksamhetsår) insändas digitalt till Folkbildningsrådet.⁴²

Den ekonomiska redovisningen ska omfatta resultat och balansräkning samt notapparat. Landstings- och regionfolkhögskolor behöver inte lämna balansräkning. Av årsredovisningen ska tydligt framgå hur mycket folkhögskolan erhållit i statsbidrag från Folkbildningsrådet, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Myndigheten för yrkeshögskolan samt interkommunal ersättning. Eventuella övriga statliga medel ska också redovisas.

Följande principer gäller för den ekonomiska redovisningen:

- Verksamhetsår bör sammanfalla med kalenderår. I de fall dessa ej sammanfaller ska i not statsbidragen för respektive kalenderår redovisas med gjorda periodiseringar.
- På intäktssidan i resultaträkningen alternativt i not ska de statliga bidragsposterna särredovisas. I de fall dessa ej överensstämmer med de belopp som fördelats av Folkbildningsrådet, SPSM, MYH eller annan myndighet ska i not eventuell periodisering eller annan omfördelning redovisas. Vid periodisering ska noten också hänvisa till aktuell balanspost.
- Bedriver folkhögskolan, i samma juridiska person som folkhögskoleverksamheten, uppdragsutbildning och/eller konferensverksamhet ska intäkterna av denna verksamhet redovisas som egen intäktspost eller redovisas i not.

Ingår folkhögskolan som en del av en juridisk persons verksamhet ska folkhögskolans ekonomi redovisas i egen resultatenhet. Därutöver ska årsredovisningen inlämnas för den juridiska person som är mottagare av statsbidrag.

Folkhögskolorna ska även redovisa följande i verksamhetsberättelsen:

- Hur man uppfyllt grundvillkoren för statsbidragsberättigad verksamhet.
- Beskrivning av genomförande och uppföljning av, samt slutsatser från det systematiska kvalitetsarbetet.

⁴² Benämning och innehåll för *verksamhetsberättelse* och *årsredovisning* varierar mellan olika bidragsmottagare. Med dessa begrepp avses här en årlig skriftlig publikation – oavsett benämning – där folkhögskolan redovisar ekonomisk förvaltning, genomförande av verksamheten samt statsbidragsvillkorade uppgifter.

- Beskrivning av genomförande och uppföljning av, samt slutsatser från risk- och väsentlighetsanalys.
- Beskrivning av arbetet med jämställdhetsintegrering

Övriga uppgifter

Folkhögskolorna har därutöver skyldighet att lämna de uppgifter som Folkbildningsrådet begär för att fullgöra sitt uppdrag.

Rapportering

Verksamhetsrapportering

Folkhögskolor ska varje år avrapportera den bidragsberättigade verksamheten.

Folkhögskolorna ska avrapportera sin verksamhet i två delar:

- Statistikrapport med gruppuppgifter kring deltagare per kurs.
- Deltagarstatistik med personuppgifter.

Folkbildningsrådet meddelar årligen anvisningar för vilka uppgifter som ska ingå i rapporteringen, samt datum för rapporteringen.

Årlig rapportering

Nedan följer en uppställning över de uppgifter som årligen ska rapporteras in till Folkbildningsrådet. All rapportering sker digitalt.

- Statistikrapport och deltagarstatistik rapporteras in via SCB i 5 gånger per år. (Tidsplan för rapporteringarna återfinns på <http://www.scb.se/folkhogskola/>)
- Föregående års ekonomi rapporteras via SCB (mitten av maj)
- Omdömen, både satta och utfärdade, samt utfärdade behörigheter rapporteras i Deltagarstatistiken via SCB (mitten av juni)
- Antal sökande per plats rapporteras via SCB (mitten av september)
- Den pedagogiska personalens utbildningsnivå, tjänstgöringsgrad mm rapporteras via SCB (slutet av september)
- Antal lärare per 1000 deltagarveckor rapporteras direkt till Folkbildningsrådet (vid årsskiftet)

Annan typ av rapportering

- Kvalitetsundersökning kan göras via FB-kvalitet, ett enkätverktyg som har utvecklats av folkhögskolorna själva i samarbete med Folkhögskolornas serviceorganisation, FSO. Det går också att

koppla på egna utvärderingar på FB-kvalitet (Enkäten genomförs två gånger per år, i slutet av april samt i slutet av oktober)

- Studiemedel rapporteras till CSN minst en gång per månad. Initialt för varje termin görs detta förslagsvis veckovis.
- Förstärkningsbidrag söks och rapporteras via SPSM (Ansökan sker i slutet av januari och slutrapportering i mitten av november)

Ändrade regler gällande statsbidrag för folkhögskolor under 2017

Med anledning av Folkbildningsrådets nya regler för statsbidragsgivande verksamhet på folkhögskola vill OFI rikta särskild uppmärksamhet mot de ändringar som omfattar skolornas styrning och dokumentation. Rådets nya bidragskriterier börjar tillämpas från och med 1 juli 2017. Skolor och skolledning på offentligt ägda folkhögskolor uppmanas därför under våren inleda diskussioner med sina styrelser och förvaltningar om hur styrning och dokumentation av skolans verksamhet behöver ändras. Detta för att motsvara Folkbildningsrådets krav för att även fortsättningsvis kunna ta del av statsbidragen.

Nedan följer ändrade regler i urval samt kommentarer:

3.1 Mottagare av statsbidrag

- Varje av Folkbildningsrådet godkänd skola ska särredovisas, ekonomiskt, organisatoriskt och verksamhetsmässigt.
- Den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten ska tydligt särredovisas, ekonomiskt, organisatoriskt och verksamhetsmässigt, från annan verksamhet som inte är bidragsberättigad.

Kommentar: Många offentliga skolors verksamhet redovisas som del av en förvaltning eller annan del av huvudmannorganisationens verksamhet. OFI vill särskilt uppmärksamma skolledning på nya krav gällande att upprätta särredovisning för verksamhet som inte är bidragsberättigad.

3.3.1 Organisation

Folkhögskolan ska ha

- en demokratiskt styrd organisation med stadgar eller reglemente för folkhögskolan

Kommentar: De flesta offentliga skolor har ett reglemente utifrån den tillhörighet man har inom huvudmannorganisationen. OFI vill uppmana skolorna att se över reglementen, eller i undantagsfall stadgar, så att de motsvarar FBR:s nya direktiv.

Folkhögskolan ska årligen

- genomföra revision utförda av godkänd eller auktoriserad revisor som omfattar uppföljning av folkhögskolans folkbildningsverksamhet kopplat till villkoren för statsbidraget.

Kommentar: Många offentliga folkhögskolor revideras i dagsläget tillsammans med den förvaltning eller den organisation de tillhör. Varje skola ska framöver lämna en egen revisionsrapport till rådet, därför behöver frågan om revision diskuteras med respektive huvudman.

3.3.3 Kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetet skall vara *systematiserat och dokumenterat*

Folkhögskolan ska ha dokumenterade system för

- kvalitetssäkring av kurser och kursplaner, antagning och urval samt omdömessättning och utfärdande av behörigheter

- kompetensutveckling för samtliga anställda
- internkontroll, baserad på risk- och väsentlighetsanalys
- ett studeranderättsligt arbete som tar tillvara de studerandes intressen
- ett etik och -gränsdragningsarbete

Kommentar: De flesta skolor har sedan tidigare ett pågående ett kvalitetsarbete. Nytt är att särskilt fokus läggs på systematisering och dokumentationen av det arbetet. OBS! Rådet anger inte *hur* dokumentationen ska se ut utan lämnar det upp till skolorna att upprätta egna rutiner.

3.6.1 Behörigheter och intyg

Folkhögskolan ska:

- Varje läsår sätta studieomdöme för samtliga deltagare som fullgjort ett år på allmän kurs på gymnasienivå.
- Utfärda studieomdömen för samtliga deltagare på allmän kurs på gymnasienivå som uppnått omfattningskravet för högskolestudier respektive yrkeshögskolestudier.

Kommentar: Rådet tydliggör kraven att varje deltagare som omfattas av kriterier för ett års studier på heltid på gymnasienivå ska omdömessättas samt att studieomdöme ska utfärdas

3.1.2 Studieomdömen

- Arkivera utfärdade omdömen för deltagare i allmän kurs för framtida behov.

Kommentar: Studieomdömen ska arkiveras i enlighet med arkivlagen i minst 50 år.

Folkbildningsrådet anger i skriften *Statsbidrag till folkhögskolor 2017 - Villkor och fördelningskriterier från och med 2017-07-01* de nya anvisningarna gällande statsbidrag för folkhögskolor:

<http://www.folkbildningsradet.se//globalassets/statsbidrag-folkhogskolor/2017/statsbidr-t-fhsk-2017---villkor-och-fordelningskriterier.pdf?epieditmode=true>

Vid frågor eller behov av tips om hur ändrade bidragsregler och krav om dokumentation kan tillgodoses för en offentligt ägd folkhögskola vänd er gärna till OFI:s kansli för hjälp.

Kontaktuppgifter:

johanna.winbladh@folkbildning.net

tel.nr: 070- 2105945

Vänligen

Johanna Winbladh, handläggare för FSO och OFI